

01.SÚŤAŽNÉ ZADANIE

“Obnova Námestia sv. Michala v Hlohovci”

1. Zámer

Kľúčové slová - stav, ciele, vízia, záväznosť

Stav

Námestie sv. Michala je kľúčovým a centrálnym verejným priestorom mesta Hlohovec. Je zároveň aj jeho historickým centrom. V súčasnom stave, však samotné námestie neplní svoju primárnu funkciu verejného priestoru pre ľudí. Na veľkej časti územia sa dnes nachádzajú parkovacie plochy a komunikácie pre osobnú dopravu. Samotné plochy pre peších tiež nie sú adekvátne svojmu významu a polohe. Väčšinu z plôch pre peších tvoria stálozelené bariéry z drevín a obmedzujú tým prehľadnosť a využitie priestoru. Nehomogénne prostredie odlišnými výrazmi celý priestor skôr triešti a degraduje ho do polohy prechodného bodu pre peších aj individuálnu dopravu. Jediným aktívne využívaným pobytovým miestom je zóna vo východnej časti za apsidou kostola, okolo fontány.

Ciele a vízia

Cieľom mesta Hlohovec je prostredníctvom súťaže návrhov nájsť riešenie pre komplexnú priestorovú, vizuálnu, programovú a funkčnú obnovu celého priestoru námestia sv. Michala s nadväzujúcimi vyústeniami ulíc SNP, M.R.Štefánika, Podzámska a Pod Beranom. Hlavným cieľom je definovať programové využitie celého námestia vrátane plôch, ktoré vzniknú po redukcii parkovacích plôch v južnej a západnej časti námestia. Zároveň je dôležité nájsť využitie terénnej topografie a dotvoriť prirodzené prepojenia jednotlivých častí námestia aj s ohľadom na plánovanú zmenu organizácie dopravy na ul. SNP. Výsledný návrh by mal ponúkať kvalitný, moderný, sebavedomý, atraktívny a reprezentatívny pobytový priestor pre všetky skupiny obyvateľov. Návrh by mal vhodne kombinovať frekventované trasy s oddychovými plochami a s variabilitou aktivít a podujatí vo verejnom priestore počas celého roka. Zároveň by mal obnoviť dôstojnosť priestoru ako historického jadra mesta.

Záväznosť

Opisy, súbor očakávaní a odporúčania, ktoré sú zhrnuté v zadaní vypracovali vyhlasovateľ, spracovateľ podmienok a podkladov a porota za účelom čo najlepšieho definovania vízie riešenia zadania. Dodržanie pokynov uvedených v tomto dokumente účastníkom v jeho návrhu, nie je povinné. Ak v návrhu účastníka dôjde k výraznému odkloneniu sa od týchto pokynov, odporúča vyhlasovateľ uviesť grafickú, či textovú argumentáciu účastníka, odôvodňujúcu takýto postup. Vhodnosť a prínos takéhoto riešenia posúdi porota pri hodnotení návrhov.

2. Širšie vzťahy

Kľúčové slová - poloha, vývoj, demografia

Poloha

Mesto Hlohovec sa rozprestiera v úvaline medzi južným výbežkom predhoria masívu Považského Inovca a časťou Nitrianskej pahorkatiny. Územie patrí podľa typizácie súčasnej krajiny do mestského typu nížinnej krajiny. Mestom preteká rieka Váh, najdlhšia slovenská rieka. Hlohovec je križovatkou ciest medzi historickými mestami Trnava a Nitra, v tesnej blízkosti svetoznámych kúpeľov Piešťany.

Vývoj

Dnešné centrum Hlohovca sa historicky začalo formovať v priebehu 14. storočia. Predstavuje typ pravidelného námestia pôvodne obdĺžnikového tvaru, ktorého juhozápadnou stranou v pozdĺžnej osi prechádzala od roku 1350 nová krajinská cesta, vedúca z Považia do Ponitria

kratšou trasou cez vrchy. Táto štruktúra ciest sa v podstate zachovala dodnes, až na vyústenie k Váhu, ktoré si v 2. polovici 20. storočia vynútilo likvidáciu časti predmestskej zástavby v okolí špitála a kostolíka sv. Ducha, ako aj likvidáciu celého komplexu židovskej štvrte na západnej strane ulice Hlohová. V rámci vybudovania dnešného prístupového mostu ústiaceho do Námestia sv. Michala, musela ustúpiť aj pôvodná židovská synagóga. V tejto súvislosti zanikla aj stredoveká spojnica cez drevený most pod kostolíkom sv. Ducha k obci Šulekovo.

Pôdorys súčasnej centrálnej mestskej časti Hlohovca vychádza z principiálnych prvkov, ktoré boli v minulosti historicky založené. Námestie obdĺžnikového pôdorysu lúčovito prepájalo ťažiskové priestory Františkánskeho kláštora a zámku. V prvej polovici 20. storočia sa mesto rozrástlo o nové obytné štvrte, predovšetkým na východe mesta. V druhej polovici 20. storočia došlo k necitlivému zásahu do historickej zástavby mesta, predovšetkým na západnej strane ulice Hlohová, ktorú nahradila hromadná bytová výstavba nerešpektujúca pôvodnú urbanistickú štruktúru. Podobné zásahy postihli aj najstaršiu časť mesta - podhradie a čiastočne aj severnú časť pôvodne stredovekého Nového Hlohovca, kde pôvodný typ zástavby bol nahradený novostavbami charakteristickými dobovou účelnosťou na úkor urbanistických a architektonických hodnôt. V tomto období boli vybudované protipovodňové opatrenia a upravené nábrežie.

Funkcia ťažiskového priestoru námestiu už dlhšiu dobu chýba. Dnes je prevažne tranzitným miestom a občasným parkoviskom pre svoje okolie. V tesnej blízkosti námestia sa nachádzajú všetky významné verejné funkcie a objekty ako kino, pošta, dom služieb, úrady, atp. Samotné námestie lemujú zo severnej strany mestský úrad (roh ul. M.R.Štefánika) a objekty s obchodným parterom pozdĺž ul. SNP. Z východnej strany je výrazný objekt súčasnej knižnice, objekt s turistickým centrom a objekt hotela Jeleň, vrátane celej uličnej fronty s meštianskymi domami, z ktorých všetky majú obchodný parter. Pozdĺž južnej strany sú modernejšie objekty s najvýraznejším objektom banky a legendárnou pekárňou Tempex. Západnú časť námestia s vyústením do ul. Pod Beranom lemujú meštianske domy s čiastočne obchodným parterom. Samotný návrh by mal podporovať tvorbu obchodných parterov aj v objektoch, ktoré ho doteraz nemali, vrátane možnosti vytvorenia vonkajšej terasy hlavne pred objektmi na južnej a západnej strane námestia.

Demografia

Počet obyvateľov mesta bol podľa štatistík k 31.12.2019 približne 20 790 vid'. súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo <https://www.hlohovec.sk/demografia.html>. Mesto už niekoľko rokov trápí kontinuálny úbytok obyvateľstva. Za posledných 15 rokov bol úbytok obyvateľov až 10%. Aj napriek veľmi nízkej nezamestnanosti (na úrovni 2%), ktorej výška býva najčastejším dôvodom úbytku obyvateľov, trend úbytku obyvateľov neustále pokračuje. Pravdepodobne za to môže aj dobrá dostupnosť hlavného mesta, krajských miest a chýbajúca atraktivita s pridanou hodnotou pre mladých ľudí.

3. Riešené územie

Kľúčové slová - rozsah riešenia, hranice územia

Rozsah riešenia

Hranice riešeného územia sú znázornené na súťažnej pomôcke "02. Ortofotomapa". Priestor je vymedzený fasádami okolitej zástavby a vyústením námestia do ul. SNP, Podzámska a ul. Pod Beranom. Dôležité miesta, body a časti riešeného priestoru spomínané naprieč zadaním sú znázornené na súťažnej pomôcke "02. Ortofotomapa - Poznámky k zadaniu".

V rámci zlepšenia kvality návrhu a vyhodnotenia urbanistických súvislostí, sa odporúča posúdiť a zhodnotiť príležitosti širších vzťahov námestia v rámci mesta jeho centrálnej zóny.

4. Mobilita

Kľúčové slová - chodec, cyklista, individuálna doprava, statická doprava

Doprava

Námestie už vo svojej histórii predstavovalo dôležitý **prechodný uzol** v rámci regiónu. Aj v súčasnosti sa toto tranzitné postavenie zachovalo. Bohužiaľ dnes prevažujú jeho negatívne aspekty. Na severnej strane námestie lemuje cesta II. triedy č. 513 - ul. SNP. Je to dôležitý dopravný uzol v smere Leopoldov - Nitra, ktorý predstavuje jediné dopravné napojenie medzi oboma brehmi Váhu v meste (druhý most je železničný s pešou lávkou). Centrálne námestie je touto tepnou rozdelená na 2 časti. Dopravné zaťaženie na okružnej križovatke na ceste II/513 a II/507 Hlohová ktorá sa nachádza v dotyku riešeného územia na základe sčítania dopravy (realizované Žilinskou univerzitou, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Katedra cestnej a mestskej dopravy streda 21.09.2017) bolo v čase od 6:00 do 18:00 - 22 458 vozidiel, z toho v špičkovej hodine 2 304 vozidiel. Na základe diagnostiky vykonanej v 10/2019 spoločnosťou Valbek s.r.o. sa konštatuje, že stavebno-technický stav je v súčasnosti hodnotený ako stupeň VI – veľmi zlý (zo sedemdielnej stupnice), s perspektívou zníženia hodnotenia na stupeň VII – havarijný v prípade, že nebude vykonaná oprava poškodených častí mosta. Na základe tohto stavu je na moste od 12.08.2019 vylúčená nákladná doprava nad 12t. V súčasnosti sa pripravuje jeho rekonštrukcia ktorá by mala prebehnúť v roku 2021. Po rekonštrukcii bude na moste obnovená premávka bez obmedzení. Ďalším opatrením je zlepšenie dopravnej priepustnosti pri vstupe do mesta, a to zmenou podoby križovatiek pred a za mostom, na riadené-svetelné. Táto zmena bude mať ale vplyv aj na **veľkosť dopravného koridoru ul. SNP** = priestor peáže ciest II/507 a II/513. Vzniknú tu nové odbočovacie pruhy na ul. M.R.Štefánika, ul. Pribinova a Námestie sv. Michala a budú doplnené cyklistické pruhy. Rozšírenie dopravného koridoru bude mať priamy vplyv aj na veľkosť námestia. **Dopravná štúdia** a jej textová časť je súčasťou súťažnej pomôcky "07. Dopravná štúdia ul.SNP". Dopravná štúdie a jej vplyv na riešené územie je popísaný v textovej

časti danej súťažnej pomôcky. Pri dodržaní technických a dopravných noriem je možné upraviť dopravné riešenie (pešie prechody, cyklopruhy, odbočovacie pruhy, povrchy, atp.), tak aby podporovalo a korešpondovalo s celkovým návrhom námestia. Návrhy a zmeny dopravnej štúdie a samotných plôch ul. SNP budú slúžiť ako podklad pre spracovanie projektovej dokumentácie zámeru dopravných zmien ul. SNP, ktorý je mimo investičný rozsah zadania súťaže návrhov na námestie -> viď. časť zadania "10. Všeobecné podmienky - Predpokladané investičné náklady".

Prístup na námestie pre **individuálnu dopravu** je možný len z ul. SNP. **Dopravné komunikácie** na námestí majú obslužný charakter a všetky sú jednosmerné. Dôležité je zachovanie jednosmerného prepojenia smerom z ul. SNP na ul. Podzámsku, ktorá vedie k zámku. Túto komunikáciu je vhodné upokojiť aby bola zachovaná bezpečnosť pre chodcov pohybujúcich sa na námestí. Komunikácia v smere na ul. Pod Beranom obsluhuje len parkovacie státa umiestnené na námestí pozdĺž kostola až po vyústenie na ul. Pod Beranom / ul. Hlohová. Uvažuje sa s jej obmedzením. Komunikácia nad severo-západným vstupom do kostola, smerom na ul. M.R.Štefánika dnes nie je prejazdná. Čiastočné zachovanie, prípadne obnovovanie niektorej z komunikácií, alebo ich častí (smerom na ul. Pod Beranom, alebo ul. M.R.Štefánika), nechávame na zváženie súťažiacich. Odporúča sa však maximalizovať funkčné plochy vyhradené pre chodcov a ich bezpečnosť. Dopravná obsluhovateľnosť (zásobovanie a vjazdy) pre všetky objekty a prevádzky musí zostať zachovaná a možná.

Rozsah **parkovacích miest** v rámci samotného námestia je dnes 98 vyznačených a 17 bez vyznačenia (v zákaze zastavenia, pozdĺž fasád objektov na západnej strane námestia, ako je objekt Slovenskej Sporiteľne). Úplné obmedzenie statickej dopravy sa počíta v priestore pozdĺž kostola po zrušení jednosmernej komunikácie v smere na ul. Pod Beranom. V súťažnej pomôcke "08. Analýza využívania parkovacích plôch" je tabuľková bilancia prieskumu obsadenosti parkovania počas 2 týždňov v mesiaci január 2020. Minimálny rozsah parkovania zadanie nedefinuje. Je cieľom súťažiacich nájsť vhodný pomer parkovacích miest a verejných priestorov vyhradených pre bezpečný a bezbariérový pohyb peších, cyklistov, pobytových plôch a plôch zelene. Parkovacie miesta by byť umiestnené prevažne pozdĺž komunikácie na juho-východnej strane námestia ústiacej do ul. Podzámska. Preferované je pozdĺžne státie, pokiaľ to priestorové možnosti umožňujú. Parkujúce autá nesmú tvoriť priestorovú a optickú bariéru na námestí. S podzemným parkovaním sa neuvažuje a ani sa neodporúča v rámci návrhu riešiť. O relokácií odstránených parkovacích miest sa v rámci návrhu neuvažuje.

Cyklista

Námestie je kľúčovým uzlom a cieľovým bodom **cyklistickej dopravy**. Z námestia vychádzajú hlavné cyklo-dopravné smery v líniách hlavných rozvojových osí - ul. SNP, ul. M.R.Štefánika, most cez Váh, ul. Podzámska ako aj doplnkovej osi - ul. Pod beranom (podrobnosti v návrhu ÚPN - odkaz v súťažnej pomôcke "10. Odkazy na dokumenty mesta"). Tieto trasy môžu byť súčasťou pozemnej komunikácie ako aj súčasťou plôch verejného priestoru námestia, pri dodržaní základných šírkových a technických parametrov. Súčasťou riešenia cyklistických komunikácií je aj nevyhnutné riešenie križovaní hlavného dopravného priestoru (ul. SNP = peáže ciest II/513 a II/507) cyklopruhmi v spojení s pešími prechodmi -> viď. časť zadania "03. Mobilita - Peší pohyb". Je potrebné riešiť aj na odstavne plochy pre bicykle.

Chodec

Peší pohyb musí byť v rámci návrhu prioritizovaný nad všetky ostatné druhy dopravy. Je nutné dosiahnuť maximálnu priepustnosť pešieho pohybu a jeho bezbariérovosť na celom námestí.

Namiesto jedného pešieho prechodu je požadované riešiť dva prechody pre peších. Jeden v priestore vyústenia ul. M.R.Štefánika a druhý v priestore vyústenia ul. Pribinova. Dopravná štúdia a jej textová časť je súčasťou súťažnej pomôcky "07. Dopravná štúdia ul. SNP" -> viď. časť zadania

"03.Mobilita - Dopravná štúdia". Pozície peších prechodov z dopravnej štúdie nie sú záväzné a mali by vychádzať z celkového návrhu námestia za predpokladu rešpektovania technických a dopravných noriem. Z dlhodobého hľadiska sa v strategických materiáloch mesta počíta aj s ďalším premostením rieky Váh a komunikáciou v koridore železničnej trate čím by sa znížilo dopravné zaťaženie na dnešnej ul. SNP = peáž ciest II/507 a II/513 (podrobnosti v návrhu ÚPN - odkaz v súťažnej pomôcke "10. Odkazy na dokumenty mesta"). Termín jeho realizácie však zatiaľ nie je známy. Podchody ani nadchody nad ul. SNP sa neodporúča v rámci návrhu riešiť. Pozdĺž rušnej ulice je potrebné uvažovať nad bezpečnostnou bariérou zo strany námestia, ktorá je dnes tvorená prevažne mobilnými kvetináčmi.

Výrazný peší ťah je ešte smerom na ul. Pod Beranom / Hlohová (smerom na sídlisko). Podpora pešieho ťahu smerom ul. Podzámska (smerom na zámok) je dôležitá pre podporu turistického ruchu.

Pri širších vzťahoch sú zaujímavé existujúce pešie prepojenia cez pasáž na juho-východnej strane do ul. Za poštou a na juho-západnej strane prelukou medzi objektmi na ul. Michalská. Podpora týchto pohybov peších je dôležitá v rámci návrhu.

Pri návrhu funkčnej náplne, trás a prvkov verejného priestoru je nutné brať do úvahy potrebné rozptylové priestory pred nástupom do inštitúcií - najmä do kostola, knižnice, informačného centra.

5. Verejný priestor

Kľúčové slová - objekty, dizajn manuál VP

Objekty

Kostol sv. Michala je najvýznamnejším objektom situovaným v centrálnej polohe námestia. Okrem rešpektovania rozptylových plôch pred vstupmi je nutné pri rozvrhu námestia a jeho režimu dbať na to, aby prostredníctvom zachovania dostatočných odstupov nedochádzalo pri spoločenských udalostiach a zhromaždeniach k nežiaducim prevádzkovým konfliktom. Je nutné brať do úvahy režim, v akom funguje kostol. Návrh verejného priestoru by mal rešpektovať a podporiť význam architektúry tohto objektu v rámci mesta. V rámci hlavného - čelného vstupu do objektu kostola je požadované vyriešiť centrálné schodisko a možnosť bezbariérového prístupu. Dnes je bezbariérový prístup z bočného vstupu v strede hlavnej lode na južnej strane. Zaujímavosťou je využívanie veže kostola ako vyhlídkovej atrakcie. Vstup do veže je na severnej strane pri hlavnom vstupe. **Objekt kaplnky sv. Anny** je využívaný počas roka minimálne.

Súčasťou námestia je polo-podzemný objekt **verejných toaliet** (na západnej strane), ktoré sú roky nevyužívané. V minulosti bola zamýšľaná ich rekonštrukcia, no bez nadväznosti na budúcnosť celého námestia a bez vyriešenia bezbariérového prístupu, ktorý je nutný. Otázkou využitia objektu nechávame na súťažiacich. Nie je požadované zachovanie objektu ani verejných toaliet priamo na námestí. Počíta sa s možnosťou umiestnenia verejných toaliet v priestoroch AXA klubu, v juho-východnej časti za pasážou smerom na ul. Za Poštou. Je možné navrhnúť aj iné riešenie. Verejné záchody nemusia byť súčasťou návrhu námestia.

Najvyužívanejším pobytovým miestom v rámci námestia je okolie **fontány** v severo-východnej časti za apsidou kostola. Zvýšený pohyb peších je tu aj vďaka prechodu cez ul. SNP. Samotná fontána kruhového tvaru nemá významnú historickú ani umeleckú hodnotu. Vznikla v 60. rokoch 20. storočia. Dlhé roky nefungovala, dnes je už v obnovenej prevádzke. Počas vianočných trhov je

využívaná ako malé pódium. Prvok fontány, alebo inej formy vodného prvku musí zostať na námestí zachovaný. Zachovanie súčasnej podoby a polohy je na zváženie.

Dizajn manuál

Pri vybavovaní verejných priestorov mobiliárom a určovaní povrchov, využíva mesto interný dokument **Dizajn manuál verejných priestorov**. Definuje použitie mobiliáru v rámci územia mesta a zároveň aj použitie materiálov a povrchov nášlapných vrstiev, viď.: súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo https://www.hlohovec.sk/download_file_f.php?id=1201487. V priestore námestia je možné použitie predpísaného mobiliáru alebo návrh nového, v rámci celkového konceptu riešenia. Materiály a povrchy mobiliáru, nášlapných vrstiev a detailov povrchov na námestí musia mať nadčasový, odolný a reprezentatívny charakter. Kombinácia materiálov a povrchov je možná a vítaná. Všetky spevnené a nepriepustné povrchy, ktoré budú slúžiť na prístup zásobovania, alebo technických služieb, musia svojou skladbou umožňovať prejazd takýchto vozidiel.

Kontextom rozvoja námestia sa zaoberá aj strategický dokument **Koncepcia verejných priestorov mesta Hlohovec**, viď.: súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo https://www.hlohovec.sk/download_file_f.php?id=1201484. Na základe hierarchizácie verejných priestorov definuje význam námestia v rámci štruktúry ostatných mestských priestorov. Analyzuje jeho súčasný stav, a stanovuje krátkodobé a dlhodobé ciele, ktoré vychádzajú z potenciálu a problémov. Všetky aspekty z dokumentu sú premietnutné do zadania súťaže.

6. Kultúra a umenie vo verejnom priestore

Kľúčové slová - podujatia, spoločenské a kultúrne akcie, trvalé umenie, dočasné umenie

Podujatia

Námestie musí byť predovšetkým priestorom pre ľudí. Jednou zo základných vlastností takéhoto priestoru je možnosť zhromažďovať sa. Verejný priestor je katalyzátorom kultúrneho života a umenia. V súčasnosti sa na námestí usporadúva počas roka niekoľko kultúrnych podujatí, ako napr. vianočné trhy (30-40 stánkov), farmárske trhy (20 stánkov), deň kvetov či kladenie vencov na výročie SNP. Väčšina z týchto podujatí sa dnes odohráva v priestore neprejazdnej komunikácie (smer do ul. M.R.Štefánika) pred hlavným vstupom do kostola, prípadne ešte v zelenom parčíku okolo kostola (vianočné trhy).

Súčasnú usporiadanie priestoru do značnej miery obmedzuje organizovanie **kultúrnych a spoločenských podujatí**. V rámci návrhu sa požaduje vyriešenie priestoru na **pódium**. Riešenie stabilného pódia nie je podmienkou. V danom prípade by malo byť súčasťou celkového návrhu spevnených plôch a využívať topografiu námestia, bez prvoplánovej tvaroslovnosti s možnosťou prestrešenia (demontovateľné, alebo trvalé). Ak bude navrhované pódium mobilné, je nutné definovať jeho polohu a zhromažďovaciu plochu pri ňom. Za dostatočnú **hlavnú zhromažďovaciu plochu** sa pokladá 750-1000 m² a viac, čo predstavuje približne 2-3 tisíc divákov. K pódiumu musí byť prístup obsluhy a priestor na vytvorenie zázemia. Minimálne rozmery pódia sú 8x6m. Je vítané navrhnúť aj iné miesta okrem hlavného zhromažďovacieho, kde môžu byť organizované podujatia menšieho charakteru, prípadne možnosť vytvorenia viacerých menších pódíí. Návrh koncepčného priestorového usporiadania variánt podujatí je vítaný. Verejný priestor by mal umožňovať aj rozloženie mobilných **stánkov** pre podujatia ako sú vianočné, či farmárske trhy v počet 30-40 ks.

Umenie

Vo verejnom priestore je umenie mnohokrát podceňované. Na námestí sa nachádzajú historické umelecké diela, ale **súčasnú umenie** je opomenuté, a to nielen v podobe trvalého, ale aj dočasného či experimentálneho umenia. V návrhu sa odporúča myslieť na možnosť prezentácie umenia. Celkový návrh námestia by mal byť dostatočne priestorovo variabilný a flexibilný aby podporoval tvorbu a hľadanie zaujímavých foriem vystavovania a prezentovania.

Na zváženie je vytvorenie priestoru pre novú formu trvalého umeleckého diela. Poloha aj prevedenie je na zváženie súťažiacich. Návrh diela nie je súčasťou zadania.

Z ostatných požiadaviek je nutné v priestore myslieť na technické vybavenie potrebné pre organizáciu podujatí (napr. skryté žľaby pre vedenie tech. sietí, atp.). V rámci priestoru je vhodné navrhnúť priestor na osadenia vianočného stromu, v nadväznosti na miesto organizácie vianočných trhov. Môže sa jednať len o určenie pozície bez trvalej výsadby. Dnes sa ako vianočný strom používa borovica v priestore medzi kostolom a ul. SNP.

7. Krajinárske riešenia a klimatické opatrenia

Kľúčové slová - zeleň, dažďová voda, povrchy, vzduch, teplo

Zeleň

Zeleň je bežnou súčasťou verejných priestorov. Jej účel bol vždy pobytový a vizuálny. Dnes sa však častejšie skloňuje jej význam ako hlavného opatrenia v boji proti klimatickým zmenám. Námestie sv. Michala je veľkým otvoreným priestorom s množstvom asfaltových plôch, ktoré počas leta sálajú teplo. Pobytová kvalita jej tým znížená a do veľkej miery obmedzená na významnú časť roka.

Skladba zelene na námestí aj s popisom sa nachádza v súťažnej pomôcke "02. 2D mapové podklady - Pasport zelene", prípadne aj na interaktívnej mape: www.stromypodkontrolou.cz. Námestie pozostáva z 2 hlavných zelených plôch, ktoré tvoria základnú štruktúru zelene v priestore. **Parčík okolo kostola** pochádza z obdobia 20. storočia. Hodnotné sú vzrastlé stromy staré desiatky rokov. Otázna je dnešná hodnota mnohokmeňov, ktoré sú síce tiež pôvodom staršie, ale svojím tvarom a objemom zaberajú veľkú časť verejného priestoru námestia a pôsobia do veľkej miery ako bariéry. Štruktúre zelene v okolí kostola aj napriek celoročnej stálozelenosti chýba atraktivita. Časť zelene rastie v tesnej blízkosti objektov kostola a kaplnky, čo má vplyv aj na statiku objektov. Zeleň tvorí okolo fontány oázu tieňu a opticky delí rušnú ul. SNP od pobytovej zóny, čo možno vnímať pozitívne.

Parčík na severnej strane je zaujímavý svojou kompozíciou so vzrastlou zeleňou a s centrálnym priestorom s lavičkami. Zóna, v strede ktorej sa nachádza kvetináč je využívaná minimálne. Priestor je funkčne oddelený od zvyšku námestia a vytvára pocit, že sa jedná o menšie námestie. Vzhľadom na potenciál sa očakáva zakomponovanie vzrastlej zelene do širšieho celku. Využitie otvorených terás pre prevádzky je danej časti vítané. Existujúci trvalý prístrešok kaviarne ale pôsobí na danom mieste rušivo.

V ostatných častiach námestia je prítomná vzrastlá a nízka zeleň v trávnatých pásoch. V rámci námestia je prítomné aj množstvo ruží, ktoré boli v minulosti typické pre Hlohovec. Zeleň sa nachádza aj v mobilných kvetináčoch, ktoré plnia úlohu bezpečnostnej bariéry medzi peším pohybom a individuálnou dopravou, prevažne pozdĺž ul. SNP.

V rámci dopravného riešenia ul. SNP je možné využiť deliaci pás medzi jazdnými pruhmi na výsadbu zelene, pri dodržaní technických a dopravných noriem daného typu cestnej komunikácie -> vid'. časť zadania "03.Mobilita - Dopravná štúdia".

Klimatické opatrenia

V rámci celkového riešenia zelene, spevnených plôch a opatrení proti klimatickým zmenám sa na námestí očakáva:

- Zachovanie hodnotnej vzrastlej zelene a redukcia priestorových bariér. Zachovanie ostatných zelených prvkov je na zváženie. Nepožaduje sa zachovanie súčasného tvaru spevnených plôch a trvalého trávnatého porastu.
- Doplnenie vzrastlej a funkčnej zelene, pre zatraktívnenie a tvorbu prirodzeného tieňu v priestore celého námestia. Zvýšenie súčasného podielu zelene. Zároveň však musia byť zachované dostatočné plochy pre organizáciu podujatí a vystavovanie umenia.
- Uvažovať nad celkovým udržateľným konceptom tienenia, resp. zlepšovania teplotného komfortu verejných plôch počas letných mesiacov na námestí.
- Redukcia nepriepustných spevnených plôch v prospech plôch s povrchovým vsakovaním zrážkovej vody (nielen tráva, ale aj iné bezúdržbové vsakovacie povrchy a plochy). Je možné uvažovať aj nad využitím dažďovej vody z objektov, ktorá je dnes nevyužitá a odvádzaná kanalizáciou (kostol, kaplnka).
- Bioretenčné systémy s povrchovým vsakom dažďovej vody alebo s vytvorením otvoreného vodného prvku (na zváženie súťažiacich), bez nutnosti podzemnej kanalizácie.

8. Pamiatková ochrana

Kľúčové slová - pamiatková zóna, zásady pamiatkovej ochrany, významné objekty, sochy a pamätníky

Pamiatková zóna

Priestor námestia sa nachádza v **pamiatkovej zóne**. Rozsah objektov, prvkov a spôsob ich ochrany či prípadnej úpravy je nutné rešpektovať v znení materiálu **Zásady ochrany pamiatkového územia Hlohovec**, vypracovaný KPÚ Trnava, vid'.: súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo

<https://www.pamiatky.sk/sk/page/zasady-ochrany-pz-hlohovec>

Súčasná podoba námestia pochádza z konca prvej polovice 20. storočia. Väčšina historického charakteru bola prekrytá vrstvou asfaltu a nevhodných úprav. Pôvodné **opevnenie** okolo kostola sv. Michala ohraničovalo priestor cintorína. Súčasťou opevnenia bola aj kaplnka sv. Anny, ktorá dnes stojí na pôvodnom mieste samostatne. Z opevnenia neboli zachované žiadne fragmenty, len tvar chodníka okolo kostola lemovaný obrubníkmi predstavuje približne pôvodné trasovanie opevnenia. V návrhu je vítané v citlivej a súdobej podobe pracovať s historickým kontextom. Cintorín nebol po zrušení premiestnený a pri hlbších výkopových prácach sú dodnes nálezy bežné.

Pod námestím sa nachádzajú v niektorých miestach **podzemné chodby**, ktorých poloha nie je presne zmapovaná. Neuvažuje sa s ich sprístupnením, keďže je zdokumentované zasypanie na niektorých vyústeniach. Vzhľadom na veľkú hĺbku, v ktorej sa nachádzajú (strop min.4-5m pod úrovňou terénu), nemá ich prítomnosť vplyv na užívanie námestia.

Na severnej strane za kostolom v priestore zelenej plochy, vid'.: súťažná pomôcka "06. Historická fotodokumentácia", sa nachádzala pôvodná **studňa**. Dnes je zakopaná pod úrovňou terénu. V návrhu sa požaduje obnovenie jej pozície so súdobým stvárnením vodného prvku.

Dopravné "koryto" vo vyústení z námestia na ul. Pod Beranom / Hlohová bolo upravené ešte koncom 19. storočia. Oporný múr s travertínom na jednej strane je čiastočne zachovalý. Na druhej strane už oporný múr prešiel stavebnými úpravami v 20. storočí, pri ktorých boli zrušené schodiská prepájajúce spodnú a hornú úroveň komunikácie. Dnes je tento priestor bez konkrétnejšieho funkčného využitia a s neexistujúcim uličným parterom. V návrhu sa požaduje preriešenie tejto zóny.

Na námestí sa nachádza aj množstvo **sôch a pamätníkov**, vid.: súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo <https://webgis.hlohovec.sk/> -> témy -> významné objekty -> pamiatky. Zmena ich pozície či podstavca je závislá na konkrétnych obmedzeniach:

- Pomník SNP a oslobodenia: pamätihodnosť; možnosť presunúť v rámci riešeného územia (musí byť opodstatnené) a možnosť úpravy.
- Súsošie na stĺpe - Panna Mária s dieťaťom: národná kultúrna pamiatka; nemožno presunúť a úpravy sú podmienené konzultáciou s KPÚ (pri zmene šírky dopravného koridoru ul. SNP dôjde k výraznému zmenšeniu priestoru okolo súsošia - posun súsošia je na zváženie)
- Súsošie na stĺpe - sv. Trojica: národná kultúrna pamiatka; nemožno presunúť a úpravy sú podmienené konzultáciou s KPÚ
- Súsošie na stĺpe - sv. Rochus: národná kultúrna pamiatka; nemožno presunúť a úpravy sú podmienené konzultáciou s KPÚ
- Súsošie na podstavci - Pieta (vstup do kostola): národná kultúrna pamiatka; nemožno presunúť a úpravy sú podmienené konzultáciou s KPÚ
- Súsošie na pilieri - sv. Florián: národná kultúrna pamiatka; nemožno presunúť a úpravy sú podmienené konzultáciou s KPÚ
- Socha - Oberačka hrozna: pamätihodnosť; možnosť presunúť (musí byť opodstatnené) a možnosť úpravy.
- Súsošie na podstavci - Pieta: národná kultúrna pamiatka; nemožno presunúť a úpravy sú podmienené konzultáciou s KPÚ

9. Územný plán

Kľúčové slová - územný plán mesta, centrálna mestská zóna

Územný plán z 07/2018

Námestie sv. Michala je definovaný ako hlavný ťažiskový priestor (mestské centrum) s mestským až nadmestským významom. Predstavuje ťažisko celkovej kompozície miesta s lokalizáciou hlavnej dominanty mesta - farským kostol sv. Michala archanjela. Z hľadiska zásad urbanisticko-architektonického riešenia ochrany sa námestie nachádza v 1.pásme ochrany (Oblasť s najväčšou mierou autenticity zachovanej historickej urbanistickej a architektonickej štruktúry, prípadne s historickým špecifickým významom komunikácie). Územie je zaregulované ako pešia zóna s pokračovaním na ul. M.R.Štefánika v parametroch D1. V rámci výkresov verejného dopravného vybavenia sa počíta so zrušením záchytných parkovísk v návrhovej polohe pešej zóny.

Hlavná plocha námestia má regulatív: **DN H9/30**: Námestie - stabilizované územie; Intervenčný stupeň H=Humanizácia urbanistickej štruktúry; 9=maximálny index zastavaných plôch (IZP) bloku v %; 30=minimálny index zelene (IZ) bloku v % (možné počítať aj plochy s maximálnou priepustnosťou povrchu).

Závazná časť ÚPN - funkčná plocha DN - Námestia, pešie zóny a nábrežia:

Prípustné funkčné využitie územia

- plochy s pevným povrchom slúžiace primárne pešiemu pohybu obyvateľov mesta,
- zhromažďovacie priestory,
- prvky drobnej architektúry a mobiliáru slúžiace primárnej funkcii (lavičky, odpadové koše, verejné osvetlenie a pod.),
- drobné mobilné zariadenia služieb podporujúce základnú funkciu územia (predajné stánky, novinové kiosky a pod.),
- plochy, zariadenia a aktivity súvisiace s nábrežím a vodným tokom (promenáda, mestská pláž, verejné kultúrne alebo športové plochy a zariadenia a pod.)
- umelecké diela, vodné plochy,
- parkovo upravená líniová a plošná zeleň,
- zastávky MHD, resp. PHD,
- terasy – exteriérová prevádzka z reštaurácií
- verejné hygienické zariadenia.

Podmienečné prípustné funkčné využitie

- cyklistické komunikácie vo vyhradených pásoch,
- mobilná zeleň,
- zariadenia a vedenia technickej a dopravnej vybavenosti nevyhnutné pre obsluhu územia,
- miestna komunikácia.

Neprípustné funkčné využitie

- inžinierske stavby okrem prípustných a podmienečne prípustných,
- reklamné stavby
- stavby a zariadenia nesúvisiace s funkciou.

Parčík na severnej strane územia je súčasťou bloku so zástavbou s reguláciou: **CC2BK K70/10**: C=zmiešané územie občianskej vybavenosti a bývania; CC=mestské jadro; 2=maximálna podlažnosť; BK=bloková zástavba kompaktná; K=kompletizácia urbanistickej štruktúry; 70=maximálny index zastavaných plôch (IZP) bloku v %; 10=minimálny index zelene (IZ) bloku v %

Súlad s územným plánom sa odporúča dodržať. Nesúlad s ÚPN nebude dôvodom na vylúčenie návrhu z hodnotenia. V prípade nutnosti zmeny územného plánu je potrebné opísať potrebnú zmenu/zmeny. **Územný plán mesta Hlohovec**, vid.: súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo <https://www.hlohovec.sk/aktualny-uzemny-plan.html>

Územný plán centrálnej mestskej zóny z 12/2010

V roku 2010 bol vypracovaný detailnejší plán centrálnej mestskej zóny. Obsah dokumentácie bol prevzatý a upravený do nového ÚPN z roku 2018. V súčasnosti prebieha proces prípravy obstarávanie zmena územného plánu centrálnej mestskej zóny. Záväznú požiadavku sa odporúča prevziať primárne z nového ÚPN. Nesúladu medzi dokumentáciami ÚPN a ÚPZ (CMZ) si je zadávateľ vedomý.

Územný plán centrálnej mestskej zóny mesta Hlohovec, vid.: súťažná pomôcka "10. Odkazy na dokumenty mesta", alebo <https://www.hlohovec.sk/mid/416160/>

10. Všeobecné požiadavky

Kľúčové slová - technické siete, etapizácia, investičné náklady

Technické siete

Pri návrhu nových prvkov drobnej architektúry, väčšieho mobiliáru a vzrastlej zelene sa odporúča rešpektovať existujúce technické siete a minimalizovať ich prekladanie. V prípade nutnosti prekladania technických sietí je potrebné doplnenie informácie o novej trase sietí.

Etapizácia

Návrh námestia má byť komplexný pre celé územie a je prioritou mesta ho aj tak realizovať. V prípade neočakávaných investičných dôvod však môže dôjsť k etapovitosti výstavby.

Predpokladané investičné náklady

Celková plocha riešeného územia:	18 770 m ²
Z toho plocha pre zámer ul.SNP:	3 630 m ²
Z toho plocha pre zámer Nám.sv.Michala:	15 140 m²
Odhadované jednotkové náklady za verejný priestor:	180 € / m²
Celková odhadovaná výška investície:	2 725 200 €

Jednotková cena vychádza z ekonomických ukazovateľov realizovaných verejných priestorov na území Slovenskej a Českej republiky. Celková výška nákladov závisí od výsledného riešenia verejného priestoru a preto sa môže odlišovať od odhadovanej výšky investície. Odhadované jednotkové náklady je nutné vnímať ako maximálnu hodnotu, ktorú bez odôvodnenia nemožno prekročiť.

Poznámka: Rozsah zadania súťaže návrhov je vyjadrený celkovou riešenou plochou = 18 770 m². Ďalšie projektové časti výsledku súťaže návrhov a samotná realizácia sa však bude týkať len rozsahu zámeru pre samotné Námestie sv. Michala = 15 140 m². Zámer ul. SNP a jej súvisejúcich častí je rozpracovaný ako podklad a súťažná pomôcka zadania tejto súťaže návrhov. Výsledné riešenie zámeru ul. SNP bude ovplyvnené výsledkom súťaže návrhov a jej návrhom zmien. Realizácia zámeru ul. SNP bude prebiehať nezávisle od realizácie Námestia sv. Michala a preto nie je započítaná do celkových nákladov na realizáciu tejto súťaže návrhov.

Sumarizácia dôležitých bodov

- *Komplexná priestorová, vizuálna, programová a funkčná obnova celého priestoru námestia sv. Michala s nadväzujúcimi vyústeniami ulíc.*
- *Zapracovanie a úprava dopravnej štúdie na ul. SNP = peáž ciest peáže ciest II/507 a II/513 do návrhu (dopravné koridory, pešie a cyklo prechody, križovatky, odstavné státie pre zásobovanie, atp.)*
- *Obmedzenie pohybu individuálnej dopravy na námestí v prospech chodcov a ich bezpečnosti*
- *Obmedzenie statickej dopravy*
- *Doplnenie cyklotrás a odstavných plôch pre bicykle*
- *Prioritizácia chodca, peších trás a bezpečnosti*
- *Podporiť význam historickej centrálnej architektúry (kostol, kaplnka) a ich nástupné priestory*
- *Zrušenie/využitie objektu verejných toaliet*
- *Vodný prvok v rámci námestia*
- *Funkčný mobilár*
- *Hlavná zhromažďovacia plocha a priestor pre pódium*
- *Súčasnú umenie vo verejnom priestore*
- *Doplnenie zelene a jej zatraktívnenie*
- *Povrchy so vsakovaním a zadržiavaním dažďovej vody*
- *Klimatické opatrenia (hospodárenie s dažďovou vodou, vytváranie teplotného komfortu. atď.)*
- *Citlivé vnímanie historického kontextu*
- *Obnova a súdobé stvárnenie pôvodnej studne*
- *Využitie topografie a výškových terénnych rozdiel v rámci celého riešeného územia*
- *Preriešenie dopravného "koryta" - komunikácia od kostola po križovatku ul. Pod Beranom / ul. Hlohová*
- *Zhodnotenie stavu sôch a pamätníkov*